

Miljövård

BESLUT

1997-01-20

1
231-5284-96
80-224

NATURRESERVATET TESTEBOÅNS DELTA

Beslutets innehåll

Uppgifter om naturreservatet	2
Beskrivning av naturreservatet	2
Ärendets beredning	3
Områdets betydelse och behov av skydd	3
Ändamålet med reservatet	4
Reservatsföreskrifter	4
A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet	4
B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång. ...	5
C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.	5
D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen .	6
Skötselplan för naturreservatet Testeboåns Delta	6

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Kostnadsplan
3. Hur man överklagar till Regeringen

NATURRESERVATET TESTEBOÅNS DELTA

Uppgifter om naturreservatet

Kommun: Gävle

Församling: Heliga Trefaldighet

Fastighet: Fredriksskans 2:1, 3:1, 3:3, 23:1 och Näringen 3:1

Ägare: Gävle kommun

Lägesbeskrivning: Vid Testeboåns utlopp i Gävlebukten.
Ekonomisk karta 137 64

Koordinater: X 6731300 Y 1574380

Areal: Ca 60 ha land och 58 ha vatten, totalt ca 118 ha.

Naturvårdsförvaltare: Gävle kommun

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet utgör en del av deltaområdet vid Testeboåns mynning i Inre Fjärden. Det flacka deltaområdet är uppbyggt av svämsediment från Testeboån. Deltats sydöstra fastmarksdel består av en låglänt, öppen våtmark, den så kallade Avasältan. Detta ca 25 ha stora våtmarksområde är det som kvarstår av tidigare vidsträckta strandnära våtmarker mot Inre Fjärden. Ur botanisk synpunkt är därför området intressant eftersom motsvarande vegetation inte längre finns i Inre Fjärden och saknar motsvarighet i övriga delar av länet. Vegetationen på den öppna våtmarken är zonerad. På de grunda, mestadels torrlagda sedimenten finns fuktängsartade gräs- och lågstarrbälten, högstarmader och längst ut gles säv. Till karaktärsarterna hör kärrsilja, rödsvingel, krypven, norrlandsstarr och gråstarr. Vegetationen övergår gradvis i de mer öppna vattenområdena i Inre Fjärden som domineras av sjösäv, kaveldun, jättegröe, vokesäv och missne. Utförd naturinventering visar att Testeboåns delta hyser minst 180 kärlväxtarter. Några sällsynta och delvis hotade strand- och vattenväxter såsom nickskära och flera arter slamkrypor återfinns i området.

På deltats äldre, högre belägna delar, växer lövskog med rik undervegetation. Skogen i området är delvis relativt orörd och är på väg att bilda urskogsartade lövbestånd. Strandbrinkarna och de tre öarna i deltat är bevuxna med grov klubbalskog vars rikliga innehåll av död och döende träd gör biotopen särskilt intressant för fågel- och insektslivet. Bland årligen häckande arter kan nämnas näktergal, härmsångare, stjärtmes och mindre hackspett.

Mindre flugsnappare och vittryggig hackspett har observerats. Den lövskogsrika miljön tillsammans med våtmarkerna skapar många olika livsmiljöer för bl. a. fågelfaunan. Totalt häckar ett 70-tal fågelarter i deltaområdet.

Testeboån uppvisar en rik fiskfauna med stor artrikedom. Totalt finns drygt 20 fiskarter i ån. Mynningsområdet utgör ett viktigt lekområde för vimma och kustsik. Dessutom ökar vandringen av havsöring till lekområdena högre upp i ån som ett resultat av aktivt fiskevårdsarbete.

Historik

För 100 - 150 år sedan omgavs Inre fjärden i Gävlebukten av vidsträckta sankmarker som ofta översvämmades. Sankmarkerna fanns både norr och söder om farleden till Gävle. Norr om farleden, vid Testeboåns utflöde i Inre fjärden, utbreddes sig ett sankområde som kom att gå under namnet Avasältorna. Avasältorna utgjorde en viktig länk i den kedja av rastlokaler för vadare och andra våtmarksbundna fåglar som mellanlandade under vår- och höstflyttningen. Avasältorna hävdades genom slätter från 1800-talet och fram till mitten på 1950-talet.

Carl Hartman, lärare vid Elementarläroverket i Gävle gav 1859 ut en skrift som väl dokumenterar områdets rika natur och fågelliv. Hartman beskriver sältorna som "temligen vidsträckta, mycket låga och därför vid högt vatten ofta översvämmade, sparsamt gräsbevuxna stränder, uppkomna troligen inom det sista århundrandet genom den gamla grunda sjöbottnens höjning". Dominerande arter var pipare, benor och snäppor som fanns i "ofantliga skaror". Fram till mitten på 1900-talet kunde de flesta av våra nordiska vadare observeras i området. Dock inte längre i samma antal som under Hartmans tid. Genom igenväxning och utfyllnad har områdets betydelse som rastlokal för vadare minskat. Däremot nyttjas området som rast- och häckningslokal av bl. a. änder, gäss och svanar. Rovfåglar som brun kärrhök häckar, och fiskjuse fiskar i området.

Våtmarkerna i områdets västra del, nuvarande östra Näringen, fylldes ut under 1900-talets första del och ingår nu i Näringens industriområde. Kvar finns ett smalt område vid Testeboåns västra strand som domineras av fuktskogar av klibbal. Detta område har tidigare varit bebyggt med industri och bostäder. I området har bl.a. funnits en ångsåg, mindre båtvarv och bostäder. Idag finns endast rester kvar av de tidigare verksamheterna.

Ärendets beredning

Länsstyrelsen har i samrådsyttrande till kommunen bl.a. hävdats att Testeboådelat bör naturskyddas. Den naturinventering av området som utfördes av Länsstyrelsen och Gävle Kommun 1991 visar på områdets höga naturvärden och ger underlag för naturskyddsförordnande. Kommunens miljöförvaltning upprättade härefter förslag om naturreservat.

→ Förslaget har behandlats av fritidsnämnden, tekniska nämnden och kommunledningskontoret. Med beaktande av framförda synpunkter har kommunstyrelsen antagit förslaget till naturreservat och överlämnat detta till Länsstyrelsens vidare handläggning.

Länsstyrelsen finner att ärendet i allo har handlagts enligt naturvårdslagens regler, och kan bilda underlag för beslut.

Områdets betydelse och behov av skydd

Delar av området ingår i riksintresseområde för naturvård och skyddas enl 2 kap 6 § naturresurslagen. Områdets natur är känslig och värdefull. Områdets låglänta våtmark representerar en naturtyp som är mycket ovanlig och saknar motsvarighet i länet. De rika strandskogarna av klibbal som kantar delar av deltat är också mycket betydelsefulla ur naturvårdssynpunkt. Skogstypen är generellt mycket artrik. Den kan genom sitt läge fungera som viktig spridningskorridor för lövskogsbundna djurarter. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av de mycket värdefulla strandskogarna uppströms Testeboån.

Närheten till innerstaden, den goda tillgängligheten både från land och vatten samt den relativt goda framkomligheten ger området en särställning ur rekreationssynpunkt. För att bibehålla dessa värden, och delvis återställa områdets betydelse för fågelfaunan, behöver området skyddas som naturreservat.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området vars avgränsning framgår av kartan till beslutet, bilaga 1, bör av skäl som nämnts skyddas och vårdas. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen området som naturreservat.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservatet är att tillvarata områdets förutsättningar för rastande och häckande fåglar samt att skydda för Inre fjärden karaktäristiska och försvinnande vegetationstyper. Reservatet skall även ge möjlighet till rekreation och nyttjande som studielokal där detta kan ske utan konflikt med naturvårdsintresset.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla. Föreskrifterna utgör inte hinder för åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet enligt 9 § naturvårdslagen och som är närmare angivna i skötselplanen.

Föreskrifter under punkt C gällande allmänheten gäller även för markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att utöva sin särskilda rätt.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning

A. Föreskrifter enligt 8 §forts

2. anlägga väg, parkeringsplats, stig, bro, brygga, mast, torn eller annan anläggning
3. dra fram luft- eller markledning
- anordna upplag
- bedriva täkt, borra, spränga, gräva, schakta, dika eller på annat sätt föra bort vatten, tippa, fylla ut eller dämna
6. sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel
7. röja, avverka eller skada -stående eller ikullfallna- träd och buskar
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
9. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart
10. framföra motordrivet fordon i terrängen
11. bedriva annan jakt än skyddsjakt

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området vilka framgår av skötselplanen.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada markytan
2. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna - träd och buskar
3. skada eller bortföra djur eller medvetet störa djurlivet
4. framföra motordrivet fordon i terrängen
5. rida, ta ved eller elda annat än på anvisad plats
6. bedriva tävlingsverksamhet, snitsla spår, sätta upp tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

Inom vattenområden gäller hastighetsbegränsning till 5 knop.

Fiske är tillåtet enligt gällande bestämmelser.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen fastställer nedanstående skötselplan.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard 03 15 22 och Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Kommunen skall vara naturvårdsförvaltare.

Skötselplan för naturreservatet Testeboåns Delta

Dokumentation

Hartman, C 1859. Strödda bidrag till Skandinavien's fogelfauna....

Ståhl, P 1985. Hotade och sällsynta växter i Gävle kommun.

Länsstyrelsen Gävleborg 1992. Naturinventering av Testeboåns delta. Wedin, A.

Rapport 1992:9

Disposition

Reservatet disponeras främst för naturvård och friluftsliv. Dessutom bedrivs jordbruk och djurhållning inom vissa delar.

Skötselområde 1. Skogsmark

Mål och skötsel

Att låta områdets skog och vegetation i huvudsak utvecklas fritt. Vissa skogliga åtgärder kan dock bli aktuella för att bibehålla och gynna lövskogen.

Anläggningar för friluftsliv

Stigar röjs upp och iordningställs som gångstigar enligt beslutskarta. Ett vindskydd och eldstad anläggs eventuellt vid Testeboåns södra strand.

Parkeringsplats för bilar iordningställs omedelbart norr om jordbruksmarken (se förslag på beslutskartan).

Utsiktsplattform framställs och placeras i områdets östra del.

Ytterligare anläggningar är icke nödvändiga.

Återställningsarbeten

Deponerad gatsten inom naturreservatet flyttas till annan plats. Skogsområdet mot Ö. Näringen städas upp. Skogsområdet mot Näringen och området vid Lexvallsbrons norra fäste stängs av för biltrafik.

Parkmarken vid Testeboåns södra strand återställs genom att massorna tas bort och området planteras med lövskog.

Skötselområde 2. Jordbruksmark

Mål och skötsel

På befintlig åkermark bedrivs jordbruk.. Delar av åkermarken i reservatet beskogas med lövskog. I de fall jordbruket upphör disponeras hela åkerzonen i reservatet för naturvård och friluftsliv.

Skötselområde 3. Öppen våtmark

Mål och skötsel

På den öppna våtmarken skall gräs-och starrvegetationen hållas nere och igenbuskning förhindras med målsättning att gynna fågellivet. Detta kan ske genom bete och/eller maskinslätter. Särskild skötselplan för våtmarken upprättas och kan komma att revideras vid senare tillfälle.

Skötselområde 4. Vattenområdet

Mål och skötsel

Ingen skötsel av vattenområdet krävs.

Skötselområde 5. Beteshagen

Mål och skötsel

Området betas idag av hästar. Hagen får inte begränsa människors möjlighet att röra sig längs ån. Betet får inte skada befintlig trädvegetation.

Övrigt

Körning med motorfordon i den utsträckning som är nödvändig för en ändamålsenlig skötsel av reservatet är inte förbjuden.

Uppföljning av reservatets utveckling

Kommunen låter med jämna mellanrum inventera främst vegetation och fågelfauna. Inventeringarna skall bli ett underlag för reservatsförvaltningen och skötseln.

Information

Informationstavlor framställs av kommunen i samråd med Länsstyrelsen. Tavlorna placeras vid reservatet enligt angivelser på beslutskartan.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

→ Kommunen ansvarar för uppförda anläggningar, utmärkning av gränser och skyltning samt vård och tillsyn av reservatet.

Kostnadsplan för Naturreservatet Testeboåns delta har upprättats av kommunens miljökontor enligt bilaga 2. **Planen fastställs inte.**

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Lars Eric Ericsson

Anders Malmberg

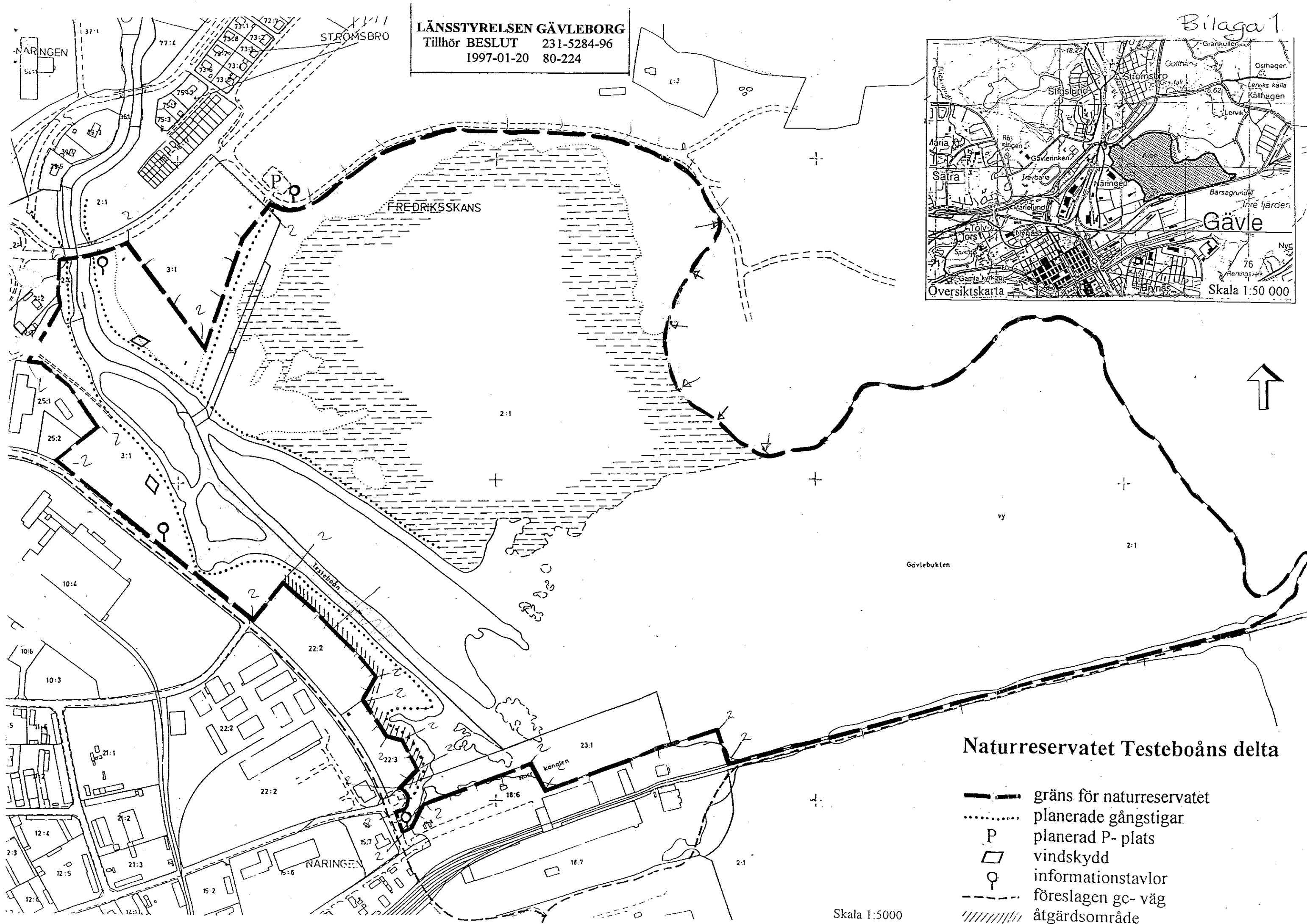
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Kostnadsplan för Naturreservatet Testeboåns delta
3. Hur man överklagar till Regeringen

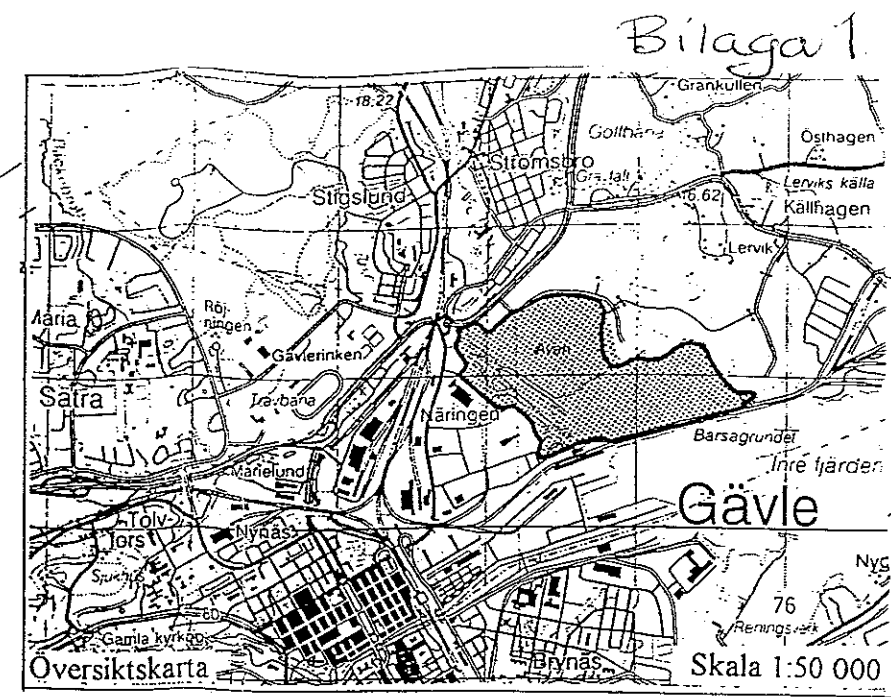
Sändlista

Gävle kommun 10 ex, delgivningskvitto
" " , miljökontoret 10 ex
Naturvårdsverket
Boverket
Lantmäteriverket
Naturskyddsföreningen i Gävleborgs län
Naturskyddsförening i Gävle 5 ex

Miljövårdsenheten 5 ex
Planenheten
Länsförfattningarna
Naturvårdsregistret

LÄNSSTYRELSEN GÄVLEBORG
Tillhör BESLUT 231-5284-96
1997-01-20 80-224

Naturreseptatet Testeboåns delta

- gräns för naturreseptatet
- planerade gångstigar
- P planerad P-plats
- vindskydd
- informationstavlor
- föreslagen gc-väg
- åtgärdsområde

Skala 1:5000

1997-01-20

231-5284-96
80-224

Handläggare

Datum
1995-12-01

Beteckning

Blad nr
1 (2)

Kostnadsplan för Naturreservatet Testeboåns delta

Kostnaderna för naturvårdsförvaltningen är dels engångskostnader (anläggningar), dels kostnader för den löpande skötseln och tillsynen av reservatet.

Engångskostnad för iordningställning av reservatet

Röjning och anläggning av stigar..... 7 000 kr
Anläggning av parkeringsplats (grusad 20x20 m)..... 30 000 kr
Framställning och uppförande av vindskydd (1 st)..... 6 000 kr
Framställning och uppsättning av informationsskyltar..... 17 000 kr

Summa: 60 000 kr

Årlig kostnad

Tillsyn

Flugfiskarna i Gävle sköter för närvarande tillsynen av området kring Testeboåns stränder. Detta bör kunna fungera även fortsättningsvis och innefatta de anläggningar som planeras uppföras.

Kostnad : 2 000 kr/år

Löpande skötsel

Den löpande skötseln av reservatet innefattar städning, sophämtning, framtagande av eldningsved etc. Dessutom behöver stigar och skyltar underhållas.

Kostnad : 40 000 kr/år

Våtmarken

Delar av våtmarken slås årligen med maskin och det slagna gräset transporteras bort.

Kostnad : 20 000 kr/år

Summa 62 000 kr/år